

DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

Historia edukacji w Europie

Pierwsze próby wprowadzenia obowiązku szkolnego zawierają Przepisy Księstw Weimarskiego (1619), Gotajskiego (1642) i Brandenburgii-Prus (1698 i 1717).

W kolonii Massachusetts w 1647 roku wprowadzili go dominujący w niej purytanie. W 1683 wydano takie zarządzenie w Księstwie Oleśnickim, przymus szkolny wprowadził „Książęcy oleśnicki statut niemieckich szkół miejskich i wiejskich” (niem. Fuerstlich Oelsnische deutsche Stadt und Landschulordnung). Przymus obejmował dzieci w wieku od 6 do 9 lat.



DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

Historia edukacji w Europie

W roku 1717 król Prus Fryderyk Wilhelm I Hohenzollern wydał nakaz by wszystkie dzieci w całym kraju uczęszczały do szkół podstawowych. Inne kraje, zwłaszcza habsburskie, próbowały naśladować pruskie rozwiązania w tej dziedzinie. Sama jakość nauczania w podstawowych szkołach pruskich nie była najwyższa, ponieważ nauczycielami byli częstokroć zwykli weterani wojenni, a program składał się z nauki rachunków, pisanie i czytania, z odrobiną historii, lecz – jak zalecał filozof Christian Wolff – nie chodziło o to, by niewielu ludzi posiadało dużą wiedzę, lecz by szerokie rzesze ludności dysponowały podstawowymi umiejętnościami i wiadomościami. Duże zasługi w kontynuowaniu królewskiego planu w Prusach miał teolog Johann Julius Hecker.

DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

Historia edukacji w Europie

W 1739 w Danii Chrystian VI Oldenburg wprowadził powszechny obowiązek uczęszczania do szkół podstawowych, jednak ten nakaz pozostawał martwą literą. Maria Teresa Habsburg wprowadziła obowiązek szkolny w krajach imperium Habsburgów w 1774 roku.

Wszystkie jednak próby wprowadzenia obowiązku szkolnego przed rewolucją 1789 roku udawały się jedynie częściowo lub były zawieszane z powodu nikłych możliwości realizacji (brak infrastruktury). Sytuacja uległa zmianie wraz ze zmianami ustrojowymi i technologicznymi wieku pary. Od początków XIX wieku przymus szkolny istnieje w większości systemów prawnych.

W Holandii ustawę o obowiązku szkolnym (Leerplicht) przeforsował w parlamencie poseł Francis David Schimmelpenninck w 1900 roku.

DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

Historia edukacji w Polsce

Korzenie edukacji w Polsce mają dość bogatą tradycję. Znany pisarz okresu renesansu, Andrzej Frycz-Modrzewski, w 1551 roku napisał dzieło o „O poprawie Rzeczypospolitej”, w której znalazło się pięć rozpraw. Jedną z nich „O szkole” dotyczyła jego przemyśleń odnośnie szkolnictwa obywatelskiego oraz demokratycznego. W okresie Oświecenia król Stanisław August Poniatowski powołał Komisję Edukacji Narodowej. Miało to miejsce w roku 1773. Była to pierwsza taka organizacja w Polsce i w Europie! W tym okresie szkolnictwo było organizowane przez jezuitów i ukierunkowane na kształcenie teologiczne. Jezuita cechowali się dużą nietolerancją wobec osób innej wiary. To właśnie w 1773 roku papież Klemens XIV rozwiązał zakon jezuitów. Aby szkolnictwo w Polsce miało swoją kontynuację powołano KEN. Nie była to jednak instytucja zbyt trwała – istniała niecałe 20 lat.

DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

Historia edukacji w Polsce

Komisja Edukacji Narodowej, a której czele stał Hugo Kołłątaj, wprowadziła naukę w języku polskim, historię oraz wychowanie fizyczne.

Przeprowadzono reformę szkolnictwa średniego, przygotowano nowe podręczniki oraz ścieżkę kształcenia nauczycieli. Wprowadzono trójstopniowy model szkolnictwa składający się ze szkół powszechnych, gimnazjów oraz uniwersytetów. Od roku 1789 KEN zaczął powoli się rozpadać, a ostatecznie nastąpiło to po konfederacji targowickiej.

W okresie rozbiorów duży wpływ na edukację w Polsce miała myśl Filaretów i Filomatów oraz twórczość pozytywistów. Byli oni bardzo poczytni w tamtym okresie i powstrzymywali na duchu nasz naród, kiedy Polska nie istniała na mapie Europy.

DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

Historia edukacji w Polsce

Podczas zaborów, w XIX wieku, system szkolny był podobny do tego, który znany jest nam współcześnie. Jego początki związane są z protestanckim ruchem odnowy religijnej (był to okres I Rzeszy). Obowiązek szkolny został wprowadzony przez Fryderyka Wilhelma III przede wszystkim w celu poszerzenia germanizacji i rusyfikacji krajów podbitych. Miało to miejsce w 1819 roku. System szkolny był naszpikowany wtedy ideologicznie i politycznie. Kształcił wtedy, przede wszystkim urzędników, którzy mieli być podporządkowani władzy.

System pruski w dużej mierze został przyjęty w II Rzeczypospolitej. Związany był przede wszystkim z kwestiami społecznymi i narodowymi. Szkoły podstawowe trwały 7 lat i było płatne.

DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

Historia edukacji w Polsce

Po II wojnie światowej edukacja w Polsce była nacechowana ideologią komunistyczną opartą na założeniach marksistowsko-leninowskich. Razem z milicją, wojskiem i sądownictwem, szkolnictwo miało być narzędziem promowania nowej władzy. Często na lekcjach historii przekazywane były informacje niezgodne z prawdą, na przykład zbrodnia w Katyniu. Uczniów w szkołach karano za mówienie otwarcie o swoich poglądach niezgodnych z założeniami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Ustrój ten został obalony po roku 1989.

DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

Historia edukacji w Polsce

Obecnie, szkoła jest miejscem bardziej przyjaznym młodym ludziom. Zgodnie z art. 70 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej każda osoba przebywająca na terenie naszego kraju ma prawo do pobierania nauki. Obowiązkiem szkolnym objęte są osoby pomiędzy 6 a 18 rokiem życia, jednak do szkół obowiązkowych zaliczane są jedynie szkoły podstawowe i gimnazja. Współcześnie rodzice mają szeroki wybór placówek, do których mogą posłać swoje dzieci – od tych tradycyjnych po bardziej alternatywne. Oczywiście, nadal publicznej szkole zarzuca się wiele błędów w jej funkcjonowaniu, ale na bieżąco wprowadzane są reformy mające na celu jej usprawnienie.

DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

Historia Dnia Nauczyciela w Polsce ma swoje początki w 1957 roku. Podczas Światowej Konferencji Nauczycielskiej w Warszawie ustalono, że dzień 20 listopada będzie Międzynarodowym Dniem Karty Nauczyciela i świętem nauczycieli. Konferencja została zorganizowana przez Związek Nauczycielstwa Polskiego. Ustawa z dnia 27 kwietnia 1972 roku, zwana Kartą praw i obowiązków nauczyciela, wprowadziła Dzień Nauczyciela obchodzony w rocznicę powołania Komisji Edukacji Narodowej. W 1982 roku Kartę praw i obowiązków nauczyciela zastąpiła Karta Nauczyciela, zmieniając nazwę święta na Dzień Edukacji Narodowej oraz wprowadzając przepis:

Dzień ten uznaje się za święto wszystkich pracowników oświaty.

DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

Słowo miłość – za Ich troski,
Słowo wdzięczność – za Ich trud.
Dar to skromny, dar uczniowski,
Wyśpiewany z serc jak z nut.
Dziękujemy za wszystkie starania,
które wkładacie w nasze wychowanie i edukację.
Wierzymy, że Wasz wysiłek uczyni z nas ludzi
mądrych i szlachetnych.
Dziękujemy za codzienne, niezwykle trudne i
mozolne budowanie naszych wnętrz.

